

EVROPSKA KOMISIJA

Bruselj, 7.12.2011
COM(2011) 870 konč.

**SPOROČILO KOMISIJE SVETU, EVROPSKEMU PARLAMENTU, ODBORU
REGIJ IN EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU**

Aksijski načrt za boljši dostop do finančnih sredstev za MSP

{SEC(2011) 1527 konč.}

1. MSP – GONILNA SILA RASTI

Evropska gospodarska uspešnost je odvisna zlasti od tega, ali bodo mala in srednje velika podjetja (MSP) izkoristila svoj potencial ter tako prispevala k rasti. MSP prispevajo več kot polovico skupne dodane vrednosti v nefinančnem gospodarstvu, v zadnjih petih letih pa so ustvarila kar 80 % vseh novih delovnih mest v Evropi¹.

MSP imajo velike težave pri pridobivanju finančnih sredstev, ki jih potrebujejo za rast in inovacije.

Ena ključnih prednostnih nalog Evrope 2020, tj. strategije EU za rast v prihodnjem desetletju, Akta Komisije o enotnem trgu² in Akta za mala podjetja je poenostaviti dostop³ MSP do finančnih sredstev. V letnem pregledu rasti⁴ je izpostavljena ključna vloga zdravega finančnega sistema za rast, določa pa tudi kratkoročne prednostne naloge ukrepanja.

Pri tem lahko MSP regulativne prednosti zagotovi reformni program za finančne storitve, ki se izvaja kot odgovor na finančno krizo. Komisija predlaga tudi uvedbo novega ciljnega financiranja na ravni EU, ki bi odpravil ključne tržne nepopolnosti, ki omejujejo rast MSP.

Evropska komisija v tem akcijskem načrtu predstavlja različne politike, s katerimi želi olajšati dostop do finančnih sredstev 23 milijonom evropskih MSP in tako znatno prispevati k rasti⁵.

2. ODZIV NA TEŽAVE

Kot je podrobneje pojasnjeno v prilogi, so težave pri dostopu do finančnih sredstev glavna ovira za rast MSP⁶. Za to obstaja več razlogov, med njimi so nekateri ciklični⁷, drugi strukturni. Pomembno vlogo imajo tudi informacijske asimetrije na strani ponudbe finančnih sredstev in njihovega povpraševanja.

MSP so pri zunanjem financiranju zelo odvisna od bančnih posojil, zato jim je treba zagotoviti ustrezne alternative.

Komisija bo **regulativno uredila**, da bodo MSP vidnejša za vlagatelje ter da bodo trgi zanje privlačnejši in dostopnejši. Regulativne spremembe bodo zagotovile pravo ravnotežje med regulativno ureditvijo za bonitetne zahteve in finančnimi sredstvi MSP kot tudi med zaščito vlagateljev in prikrojenimi ukrepi za MSP.

¹ Strukturna statistika podjetij (Eurostat)
http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/european_business/data/database

² COM(2011) 206

³ COM(2011) 78

⁴ COM(2011) 815 konč.

⁵ Prihodnje pobude po tem akcijskem načrtu bodo skrbno pripravljene, zanje pa bodo po potrebi opravljene ustrezne ocene učnika.

⁶ ECB, Raziskava o dostopu MSP do finančnih sredstev, februar 2010.

⁷ EIM, Cikličnost finančnih sredstev MSP, marec 2009.

Drugič, Komisija bo še naprej uporabljata sredstva iz **proračuna** EU, da bi MSP olajšala dostop do finančnih sredstev ter tako odpravila ključne tržne nepravilnosti (tj. informacijske asimetrije in razdrobljenost trga tveganega kapitala), ki omejujejo rast MSP. Intervencija EU mora imeti jasno dodano vrednost, dopolniti razpoložljiva finančna sredstva na nacionalni ravni in mobilizirati dodatna finančna sredstva (prisotnost „finančnega multiplikacijskega učinka“)⁸.

Tretjič, Komisija bo uporabila svojo **usklajevalno** vlogo, da bi zlasti pri sodelovanju z državami članicami izmenjala najboljše prakse ter razvila sinergije med ukrepi na nacionalni ravni in ravni EU.

Čeprav je večina ukrepov srednje- in dolgoročnih, je treba poudariti, da Evropa že izvaja vrsto **ukrepov, s katerimi poskuša odpraviti trenutne težave**.

Glavni cilj je stabilizirati gospodarski in finančni položaj. Konec oktobra so se predsedniki držav in vlad dogovorili o obsežnem svežnju ukrepov, s katerim želijo odpraviti trenutne napetosti na finančnih trgih ter hkrati ohraniti kreditni tok do realnega gospodarstva in preprečiti prekomeren posojilni krč.

Evropa v trenutnem programskem obdobju (2007–2013) zlasti MSP zagotavlja uravnoteženo mešanico prožnih finančnih instrumentov, ki so bistveni za reševanje različnih finančnih potreb MSP. Finančni instrumenti okvirnega programa za konkurenčnost in inovativnost (CIP), ki razpolagajo s sredstvi v višini 1,1 milijarde EUR, bi lahko finančnim institucijam zagotovili približno 30 milijard EUR novih finančnih sredstev⁹ za več kot 315 000 MSP. V obdobju 2008–2011 je Evropska investicijska banka (EIB) MSP zagotovila posojila v višini približno 40 milijard EUR, pri čemer je sodelovalo več kot 210 000 MSP.

Na področju kohezijske politike je Komisija že sprejela ukrepe, s katerimi poskuša MSP v 15 državah članicah zagotoviti naložbe prek instrumentov finančnega inženiringa, ki razpolagajo s sredstvi strukturnih skladov. Ti ukrepi so bili še dodatno okrepljeni in zdaj omogočajo naložbe v MSP v vseh državah članicah v vseh fazah poslovanja ter tako predstavljajo pomemben alternativni finančni vir za pridobitev dostopa do finančnih sredstev. Podpora, ki jo podjetja v trenutnem finančnem obdobju pridobijo z naložbami lastniškega kapitala, jamstvi in posojili, je ocenjena na najmanj tri milijarde EUR.

Poleg tega bo v okviru sedmega okvirnega programa EU za raziskave (7. OP) za boljši dostop do kreditnega financiranja ustanovljen poseben instrument za delitev tveganja (RSI). RSI bo finančnim posrednikom zagotovil delna jamstva prek mehanizma za delitev tveganja, ki bo zmanjšal njihovo finančno tveganje in jih spodbudil, da bodo MSP, ki opravljajo raziskovalne, razvojne in inovacijske dejavnosti, zagotovili kredite v višini med 25 000 in 7,5 milijonov EUR.

⁸ Ukrepi so v skladu z veljavnim in prihodnjim finančnim okvirom. Vsi ukrepi v tem akcijskem načrtu so v skladu s predlogom programa za konkurenčnost podjetij in MSP ter programa Obzorje 2020. Stroški za agencije in Evropske podjetniške mreže bodo kriti z odobritvami, ki jih je Komisija že predvidela pri uradnem načrtovanju.

⁹ To pomeni, da za vsak EUR, investiran prek CIP, upravičenec prejme približno 30 EUR.

3. REGULATIVNI UKREPI

3.1. Izboljšanje regulativnega okvira za tvegani kapital

3.1.1. Nova zakonodaja o tveganem kapitalu

Skladi tveganega kapitala so skladi, ki zagotavljajo lastniški kapital za zelo mala podjetja v začetnih fazah razvoja. V EU ima financiranje s tveganim kapitalom velik, vendar večinoma neizkoriščen potencial za razvoj MSP. Kljub izredno velikem sektorju upravljanja premoženja v EU veljavna zakonodaja EU ne vsebuje posebnih določb, ki bi naložbe z lastniškima kapitalom usmerile v MSP. Upravitelji skladov tveganega kapitala le redko izkoristijo prednosti potnega lista, ki je bil uveden z direktivo o upraviteljih alternativnih investicijskih skladov (AIFM), saj je uveden portfolio v višini 500 milijonov EUR večji od portfeljev večine skladov tveganega kapitala v EU.

Komisija¹⁰ zato predlaga nove predpise o evropskem tveganem kapitalu, na podlagi katerih bi lahko skladi tveganega kapitala v EU s svojimi skladi tržili in povečali kapital na celotnem evropskem enotnem trgu. Novi predpisi bodo zmanjšali razdrobljenost trgov tveganega kapitala na nacionalnih ravneh, ki preprečuje čezmejne dejavnosti in omejuje ponudbo tveganega kapitala.

Novi okvir bo preprost in učinkovit ter predvideva enkratno prijavo v matični državi članici, poenostavljene obveznosti poročanja ter prilagojena organizacijska pravila in pravila o poslovanju.

Ko bo sprejet, bo povečal obseg trga tveganega kapitala ter tako zagotovil: (i) večje, učinkovitejše sklade tveganega kapitala z več možnostmi za specializacijo na določene vrste naložb; (ii) večjo konkurenco med skladi in boljšo razpršenost naložb; ter (iii) večjo ponudbo čezmejnih finančnih sredstev za MSP.

Komisija skupaj z akcijskim načrtom predlaga nov okvir EU za tvegani kapital, s katerim bo vzpostavljen pravi notranji trg skladov tveganega kapitala. Parlament in Svet poziva, da ta zakonodajni predlog sprejmeta do junija 2012.

3.1.2. Regulativni okvir za naložbe tveganega kapitala

Institucijski vlagatelji, zlasti zavarovalnice, deloma pa tudi banke, so potencialni vlagatelji v sklade tveganega kapitala. V nekaterih državah članicah že danes veljajo za pomembne vlagatelje.

Pomisleki, povezani z novima okviroma za bonitetne zahteve za zavarovalnice (Solventnost II¹¹) in banke (uredba in direktiva o kapitalskih zahtevah¹²) so, da bi

¹⁰ Predlog Komisije o vzajemnem priznavanju skladov tveganega kapitala iz leta 2007 kljub podpori držav članic ni zmanjšal regulativne razdrobljenosti na nacionalnih ravneh.

¹¹ Komisija je 20. julija 2011 sprejela zakonodajni sveženj, s katerim želi okrepiti regulativno ureditev bančnega sektorja. Predlog nadomešča trenutni direktivi o kapitalskih zahtevah (2006/48 in 2006/49) z direktivo in uredbo ter predstavlja nov pomemben korak pri ustvarjanju trdnega in varnega finančnega sistema. Direktiva ureja dostop do dejavnosti sprejemanja depozitov, uredba pa določa bonitetne zahteve za institucije. Glej COM(2011) 453 konč. oziroma COM(2011) 452 konč., ki ju je 20. julija 2011 predlagala Komisija in je trenutno v fazi pogajanja v Svetu in Parlamentu.

¹² Glej npr. člen 123 predlagane uredbe o bonitetnih zahtevah za kreditne institucije in investicijska podjetja, COM(2011) 452 konč., 20.7.2011.

lahko odvrnila naložbe v sklade tveganega kapitala, ki se pri izračunu bonitetnih zahtev obravnavajo kot izvenborzne naložbe ali zelo tvegana sredstva (naložbe v sklade surovin ali sklade hedge)¹³.

Ta obravnava ustreza pomislekom glede bonitetnih zahtev. Vendar pa bi dobro umerjen zakonodajni okvir za tvegani kapital, ki priznava zlasti prednosti razpršenosti, lahko omogočil naložbe tveganega kapitala v določeni višini, ki ne vzbujajo pomislekov glede bonitetnih zahtev.

Komisija bo leta 2012 v okviru širših razmišljanj o dolgoročnih naložbah na podlagi skupnega tehničnega dela Evropskega bančnega organa ter Evropskega organa za zavarovanja in poklicne pokojnine opravila študijo o odnosu med regulativno ureditvijo bonitetnih zahtev in naložbami tveganega kapitala pri bankah in zavarovalnicah.

3.1.3. *Davčne reforme v korist MSP*

Komisija je v sodelovanju z nacionalnimi strokovnjaki in strokovnjaki iz sektorja poskušala najti načine, s katerimi bi odpravila regulativne in davčne ovire za čezmejne naložbe tveganega kapitala. Skupina davčnih strokovnjakov¹⁴ je opredelila glavne težave pri čezmejnih naložbah tveganega kapitala, ki lahko zaradi pomanjkljive usklajenosti med 27 davčnimi sistemi v EU privedejo do dvojnega obdavčevanja, negotovosti pri davčni obravnavi in upravnih ovir¹⁵. Čeprav naj bi se te težave odpravile z dvostranskimi konvencijami o izogibanju dvojnega obdavčevanja med državami članicami, pa te vseeno niso vedno primerne za zapletene poslovne strukture, ki se uporabljajo pri naložbah tveganega kapitala.

Evropski predpisi o tveganem kapitalu bodo odstranili ovire za večje čezmejno zbiranje kapitala, vendar kot taki ne bodo rešili težav pri obdavčevanju čezmejno vloženih sredstev. Skupna opredelitev tveganega kapitala bi bila dobro izhodišče za skupno iskanje rešitev z državami članicami za davčne težave, ki lahko ovirajo čezmejne naložbe takih skladov.

Leta 2012 bo Komisija končala s preučevanjem davčnih ovir za čezmejne naložbe tveganega kapitala in leta 2013 predložila rešitve, s katerimi naj bi te ovire odpravila ter hkrati preprečila davčno izogibanje in utajo.

3.2. **Pravila o državnih pomočeh za dostop MSP do finančnih sredstev**

Politika državnih pomoči lahko na različne načine podpre dostop MSP do finančnih sredstev, tj. z odobritvijo pomoči bankam zaradi finančne stabilnosti ter s smernicami za države članice o tem, kako oblikovati sheme pomoči, da se bodo z njimi spodbujali cilji Evrope 2020 (raziskave in razvoj, inovacije, regionalna in socialna kohezija itn.) in upoštevale posebne potrebe MSP.

¹³ Direktiva 2009/138/ES Evropskega Parlamenta in Sveta z dne 25. novembra 2009 o začetku opravljanja in opravljanju dejavnosti zavarovanja in pozavarovanja (Solventnost II).

¹⁴ http://ec.europa.eu/taxation_customs/resources/documents/taxation/company_tax/initiatives_small_business/venture_capital/tax_obstacles_venture_capital_en.pdf

¹⁵ Zaradi različnih opredelitev stalne poslovne enote morajo skladi tveganega kapitala pogosto ustanoviti podružnice ter imajo večje upravne in davčne breme.

Smernice za tvegani kapital¹⁶ omogočajo finančno pomoč za MSP v zgodnji fazi razvoja, pritok zasebnega kapitala in odpravljanje tržnih nepravilnosti. Komisija se zaveda, da pri lastniškem kapitalu še vedno obstaja širša vrzel in je lastniški portfelj v novoustanovljenih podjetjih povečala z 1,5 milijona na 2,5 milijona EUR. Pravila o državnih pomočeh omogočajo v določenih okoliščinah celo poseganje pod to mejo.

Komisija bo do leta 2013 pregledala uredbo o splošnih skupinskih izjemah in različne smernice za državne pomoči, vključno s smernicami o tveganem kapitalu, da bi dosegla cilje Evrope 2020 in se odzvala na potrebe MSP.

3.3. Boljši dostop MSP do kapitalskih trgov

Da bi izboljšala dostop MSP¹⁷ do kapitalskih trgov, Komisija predlaga vrsto regulativnih sprememb, s katerim želi izboljšati razpoznavnost trgov MSP, zmanjšati stroške in regulativno breme MSP, kjer je mogoče, ter hkrati še naprej ustrezno zaščititi vlagatelje.

3.3.1. Razpoznavnejši trgi MSP

Komisija želi olajšati razvoj homogenih trgov rasti MSP, ki so privlačni za vlagatelje. V predlogu direktive o trgih finančnih instrumentov (MIFID)¹⁸ je predlagala, da bi tisti večstranski sistemi trgovanja (MTF), ki imajo določene skupne značilnosti, lahko pridobili oznako trg rasti MSP. Tako naj bi se zagotovilo ustrezno ravnotežje med sorazmernimi zahtevami za MSP in visoko zaščito vlagateljev¹⁹.

S to oznako bi ti trgi postali razpoznavnejši, pritegnili bi vlagatelje in bili likvidnejši. Oznaka bi bila prostovoljna in bi temeljila na zahtevah, ki naj bi jih Komisija sprejela na predlog Evropskega organa za vrednostne papirje in trge (ESMA). Oznako bi podelili pristojni nacionalni organi. Trgom bo omogočila, da razvijejo bolj standardizirana orodja (indekse, sklade, specializirane v naložbe na te trge), vzpostavijo mreže med MTF in uvedejo najboljše prakse.

Oktober 2011 je Komisija predlagala, da se v zakonodajo EU o kapitalskih trgih (MIFID) uvede oznaka trga rasti MSP. Parlament in Svet poziva, da ta zakonodajni predlog sprejmeta čim prej.

3.3.2. Razpoznavnejši borzni MSP

S predlogom o spremembah direktive o preglednosti²⁰ naj bi se izboljšal dostop do predpisanih informacij v Evropi. Trenutno je dostop do finančnih informacij o

¹⁶ Smernice Skupnosti o državnih pomočeh za spodbujanje naložb rizičnega kapitala v mala in srednje velika podjetja, UL C 194, 18.8.2006, str. 2–21.

¹⁷ V okviru finančnih trgov MSP obsegajo tudi podjetja z omejeno tržno kapitalizacijo (med 100 milijoni EUR).

¹⁸ Direktiva o trgih finančnih instrumentov in razveljavitvi Direktive 2004/39/ES Evropskega parlamenta in Sveta, COM(2011) 656 konč., sprejeta 20. oktobra 2011.

¹⁹ Zaščita vlagateljev bi bila nadalje okrepljena s predlagano razširitvijo področja uporabe direktive o zlorabi trga na MTF.

²⁰ Direktiva o spremembi Direktive 2004/109/ES o uskladitvi zahtev v zvezi s preglednostjo informacij o izdajateljih, katerih vrednostni papirji so sprejeti v trgovanje na organiziranem trgu in Direktive Komisije 2007/14/ES, COM(2011) 683 konč., sprejeta 25. oktobra 2011.

borznih družbah po nepotrebnem otežen: zainteresirani morajo pri iskanju informacij pregledati 27 različnih nacionalnih podatkovnih zbirk.

Širša razpoložljivost primerljivih visokokakovostnih podatkov na osrednji točki dostopa na ravni EU bi vlagatelje spodbudila, da bi uporabljali več informacij o borznih MSP. Osrednja točka dostopa bi zmanjšala ovire in vstopne stroške za nove komercialne ponudnike informacij, ki želijo z vstopom na trg zapolniti vrzel pri zagotavljanju informacij o manjših podjetjih. To bi lahko spodbudilo tudi manjše izdajatelje, da vlagajo v zagotavljanje boljših informacij in dokumentnih formatov, ki so namenjeni čezmejnemu vlagateljem.

Komisija bo s pomočjo ESMA izboljšala obstoječi sistem shranjevanja ter ustanovila enotno točko dostopa za predpisane informacije na ravni EU. Komisija bo poenostavila dostop do visokokakovostnih informacij o borznih MSP. Parlament in Svet poziva, da ta zakonodajni predlog sprejmeta do konca 2012.

3.3.3. *Razbremenitev borznih MSP pri poročanju*

Da bi poenostavila **računovodska pravila** za MSP in nadalje zmanjšala njihovo upravno bremene, je Komisija sprejela predlog direktive o letnih računovodskih izkazih, konsolidiranih računovodskih izkazih in s tem povezanih poročilih nekaterih oblik podjetij²¹. S tem bi MSP lahko prihranili do 1,7 milijarde EUR letno. Večja primerljivost računovodskih izkazov in večja osredotočenost na bistvene informacije bi morali zagotoviti boljše sprejemanje odločitev o naložbah in boljše dodeljevanje kapitala.

Komisija tudi predlaga, da se znižajo **zahteve in stroški za male izdajatelje**, zlasti tako, da se odpravi četrtno poročanje in širše uporabljajo predloge ESMA, kar bi povečalo primerljivost informacij za vlagatelje. Lažji predpisi nove direktive o preglednosti se bodo uporabljali za vse izdajatelje in bodo bistveno zmanjšali stroške za male vlagatelje. Zaščita vlagateljev bi bila zagotovljena z obveznim razkritjem polletnih in letnih finančnih rezultatov ter razkritji, ki jih določata direktiva o zlorabi trga in direktiva o prospektu. Seveda bi lahko družbe vlagateljem še naprej zagotavljale več informacij.

Z zadnjo spremembo direktive o prospektu²² so bile uvedene **sorazmerne obveznosti razkritja** za MSP in družbe z omejeno tržno kapitalizacijo. Te obveznosti naj bi omejile obseg razkritij ter zmanjšale upravno breme za MSP in male izdajatelje, ne da bi pri tem posegale v zaščito vlagateljev.

Oktobra 2011 je bil predložen zakonodajni predlog o spremembi računovodskih direktiv, ki naj bi poenostavil in izboljšal računovodska pravila za MSP.

Komisija je hkrati predložila predlog o spremembah direktive o preglednosti, ki naj bi zmanjšal regulativno breme za male vlagatelje.

Parlament in Svet poziva, da ta zakonodajni predlog sprejmeta do konca 2012.

²¹ COM(2011) 684 konč.

²² Direktiva 2010/73/ES UL L 327, 11.12.2010.

Do julija 2012 bo predlagala delegirane akte o direktivi o prospektu, s katerimi bo določila vsebino sorazmernih obveznosti razkritja za MSP in male vlagatelje.

3.4. Pregled učinka zahtev o kapitalu bank na MSP

Veljavni okvir za kapital bank, ki ga je pripravil Baselski odbor za bančni nadzor in je bil v zakonodajo EU prenesen z dvema prilagoditvama direktive o kapitalskih zahtevah (s CRD III²³ ter predlagano CRD IV in CRR), naj bi okrepil pravila o bonitetnih zahtevah za banke. Poleg zahteve po več in kakovostnejšem kapitalu nalaga višje kapitalske zahteve za tržne dejavnosti ter strožja pravila o upravljanju likvidnostnega tveganja. To bo zagotovilo večjo finančno stabilnost, bolj trdne poslovne modele bank in boljše bilance stanja.

V CRD IV se bonitetne zahteve za posojila MSP še naprej obravnavajo v skladu z določbami Basla II (prednostna utež tveganja 75 % za MSP pri standardiziranem pristopu). Če bi za posojila za MSP želeli ugodnejšo ureditev, bi bilo treba spremeniti mednarodni baselski okvir. Pri tem bi bilo treba zlasti dokazati, da je trenutni pristop prestrog. Zato se za utež tveganja za izpostavljenost MSP v predlogu Komisije uporablja klavzula o ponovnem pregledu.

Komisija bo po posvetovanju z Evropskim bančnim organom (EBA) v 24 mesecih po začetku veljavnosti nove uredbe poročala o podeljevanju posojil MSP in fizičnim osebam. Evropskemu parlamentu in Svetu bo predložila poročilo in po potrebi hkrati predlagala ustrezen predlog o ponovnem pregledu uteži tveganja za MSP. Pri tem mora EBA do 1. septembra 2012 analizirati trenutne uteži tveganja in o njih pripraviti poročilo, pri čemer mora preučiti možnosti za zmanjšanje in upoštevati scenarij zmanjšanja za tretjino glede na trenutno situacijo.

Na podlagi poročila in priporočil EBA bo Komisija preučila ustrezne ukrepe v zvezi z utežjo tveganja za MSP v okviru CRD IV in CRR.

3.5. Hitrejše izvajanje direktive o zamudah pri plačilih

Pri poslovanju med podjetji ali podjetji in javnimi organi prihaja pri številnih plačilih do velikih zamud. Zamujena plačila²⁴ evropskim podjetjem povzročajo izgubo v višini 1,1 trilijona EUR. S spremenjeno direktivo o zamudah pri plačilih²⁵ naj bi se zmanjšali roki plačil ter tako izboljšal denarni tok za MSP. To bi lahko zmanjšalo potrebe po kratkoročnih zunanjih finančnih sredstvih.

Komisija države članice izrecno poziva, naj direktivo o zamudah pri plačilih začnejo izvajati že pred rokom za prenos, tj. marcem 2013.

3.6 Inovativni predpisi za evropske sklade za socialno podjetništvo

Socialna podjetja so eden od sektorjev v nastajanju v EU. To so podjetja, katerih glavni cilj ni ustvariti dobiček za delničarje in druge udeležence, temveč doseči socialne učinke.

²³ Že veljavna Direktiva 2010/76/EU.

²⁴ SEC(2009) 315

²⁵ Direktiva 2011/7/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. februarja 2011 o boju proti zamudam pri plačilih v trgovinskih poslih. V nacionalno zakonodajo jo je treba prenesti najpozneje do 16. marca 2013.

Ta socialno inovativna in pogosto novoustanovljena podjetja so navadno večinoma MSP, ki imajo pri dostopu do finančnih sredstev podobne težave kot vsa mala podjetja.

Komisija predlaga nove predpise za evropske sklade za socialno podjetništvo, ki bodo skladom EU omogočili, da se specializirajo na tem področju in tržijo s posebno razpoznavno oznako po vsej EU. Parlament in Svet poziva, da ta zakonodajni predlog sprejmeta do konca 2012.

4. FINANČNI UKREPI EU ZA MSP

Komisija je predlagala vrsto novih finančnih instrumentov, s katerimi želi MSP olajšati dostop do finančnih sredstev tudi v prihodnje (2014–2020). Pomembno je, da se poenostavijo in bolj uskladijo različne sheme EU za financiranje. Komisija je uvedla načela za platforme dolžniškega in lastniškega kapitala, s katerimi bo standardizirala temeljno delovanje instrumentov, racionalizirala odnose s partnerji, ki zagotavljajo finančna sredstva, ter povečala upravno učinkovitost²⁶. V okviru kohezijske politike 2014–2020 bo dostop do finančnih instrumentov okrepljen, saj bo njihovo področje uporabe razširjeno, izvedbeni okviri pa bodo prožnejši in učinkovitejši.

4.1. Ukrepi za boljše posojanje MSP

Komisija je predlagala finančni instrument EU za posojila za rast podjetij, raziskave in inovacije, s katerim bo zagotovila jamstva in druge oblike delitve tveganja ter tako izboljšala posojanje MSP, vključno raziskovalnim in inovacijskim MSP.

Finančni instrument bo zastavljen kot integrirana struktura, ki bo obsegala različne instrumente s posebnimi cilji politik, v skladu s sporočilom Komisije z naslovom *Okvir za naslednjo generacijo inovativnih finančnih instrumentov – platformi za lastniški kapital in dolg*²⁷. Instrument bo financiran v okviru programa za konkurenčnost podjetij ter mala in srednje velika podjetja 2014–2020²⁸ (COSME), programa Obzorje 2020²⁹ in programa Ustvarjalna Evropa.

V okviru COSME³⁰ bo Komisija podjetjem, zlasti MSP, zagotovila instrument za posojilna jamstva, ki bo nudil jamstva za:

- (i) financiranje dolga s posojili, podrejenimi in udeležbenimi posojili ali zakupom, da se zmanjšajo posebne težave MSP pri dostopanju do finančnih sredstev za rast;
- (ii) listinjenje portfeljev dolžniških finančnih sredstev MSP, da se zberejo dodatna finančna sredstva za MSP.

Instrument za posojilna jamstva obsega razen posojil v listinjenih portfeljih posojila do 150 000 EUR z zapadlostjo najmanj 12 mesecev.

²⁶ COM(2011) 662

²⁷ COM(2011) 662

²⁸ COM(2011) 834/2

²⁹ COM(2011) 808 konč.

³⁰ Okvirna proračunska sredstva za dolžniški in lastniški instrument v okviru COSME znašajo 1,4 milijarde EUR.

Poleg tega bo Komisija v okviru Obzorja 2020³¹ zagotovila dolžniški instrument z delom za MSP, s katerim želi podpreti raziskovalna in inovacijska MSP. Del za MSP bo raziskovalnim in inovacijskim MSP namenil posojilne zneske, ki bodo dopolnila finančna sredstva za MSP, zagotovljena z instrumentom za posojilna jamstva v okviru programa COSME.

Poleg tega Komisija predlaga ustanovitev jamstvenega instrumenta, ki bi bil namenjen zlasti MSP v kulturnem in kreativnem sektorju. Instrument se bo izvajal z dolžniškim finančnim instrumentom EU.

Komisija bo v okviru programa EU za socialne spremembe in inovacije predlagala finančno pomoč za mikrofinanciranje mikropodjetij in financiranje socialnih podjetij.

Komisija in zainteresirane strani bodo organizirale delavnice z državami članicami, ki še vedno zaostajajo z uporabo finančnih instrumentov EU, da se olajša ustanavljanje institucij ter spodbudi uporaba jamstev EU in tveganega kapitala.

Komisija bo še naprej podpirala ponudbo posojil za mikropodjetja in si prizadevala za sprejetje Evropskega kodeksa ravnanja za odobravanje mikrokreditov.

³¹ Okvirna proračunska sredstva za dolžniški in lastniški instrument v okviru Obzorja 2020 znašajo 3,8 milijarde EUR.

Komisija je predlagala:

1. okrepljen in razširjen dolžniški finančni instrument EU za boljše posojanje MSP, vključno z raziskovalnimi in inovacijskimi MSP. Instrument vsebuje instrument za posojilna jamstva v okviru programa COSME (2014–2020) in del za MSP v okviru dolžniškega instrumenta v okviru Obzorja 2020.

Dolžniški finančni instrument EU bo vključeval tudi instrument za kulturni in kreativni sektor (2014–2020), ki črpa sredstva iz programa Ustvarjalna Evropa, s čimer se bo izboljšal dostop do finančnih sredstev za MSP v evropskem kulturnem in kreativnem sektorju.

2. v okviru programa EU za socialne spremembe in inovacije (2014–2020) posebno os Mikrofinanciranje in socialno podjetništvo, s katero se bodo podpirale zlasti mikrofinanciranje za mikropodjetja, vzpostavitev institucionalnih zmogljivosti za ponudnike mikrokreditov in financiranje za razvoj socialnih podjetij;

Evropska investicijska banka bo še naprej posojala MSP glede na tržne pogoje in v skladu s svojimi sposobnostmi financiranja približno v obsegu kot leta 2011. EIB si bo še naprej prizadevala za izboljšanje posojilnih pogojev, večjo prožnost in hitro podeljevanje. EIB in EIF bodo še naprej razvijale sinergije z deljenjem tveganja, vključno z listinjenjem dolžniških portfeljev MSP, delno tudi v sodelovanju s Komisijo.

4.2. Ukrepi za boljši dostop do tveganega kapitala in drugega tveganega financiranja sredstev

Komisija je predlagala lastniški finančni instrument EU za rast podjetij v EU, raziskave in inovacije, s katerim se bo podjetjem v zgodnji fazi razvoja pa vse do faze rasti zagotovil tvegani kapital in mezzanine kapital (vključno s semenskim kapitalom).

Finančni instrument bo zastavljen kot integrirana struktura, ki bo v skladu z okvirom za naslednjo generacijo inovativnih finančnih instrumentov obsegal različne instrumente s posebnimi cilji politik. Financiran bo v okviru programa za konkurenčnost podjetij ter MSP (COSME) in programa Obzorje 2020.

COSME bo obsegal lastniški instrument za podjetja v fazi razširitve in rasti. Ta instrument bo omogočal tudi naložbe v zgodnji fazi v povezavi s programom Obzorje 2020.

Program Obzorje 2020 bo vključeval tudi lastniški instrument, ki bo namenjen podjetjem v zgodnji fazi razvoja. Ta instrument bo omogočal tudi zgodnje naložbe v širitev in rast v povezavi s programom COSME.

Skupina EIB bo še naprej spodbujala rast MSP z raznovrstnimi lastniškimi proizvodi, zlasti v okviru razširjenega mandata EIB za tvegani kapital. Razvito bo nadalje sodelovanje med skupino EIB in Evropsko komisijo, vključno s sporazumi o delitvi tveganja, da se olajša zbiranje dodatnih javnih in zasebnih sredstev.

Komisija je predlagala:

1. okrepitev in razširitev lastniškega finančnega instrumenta, s katerim bi se MSP od zgodnje faze pa vse do faze rasti omogočil boljši dostop do tveganega kapitala in drugih vrst tveganega kapitala (vključno do semenskega kapitala). Financiran bo v okviru programa za konkurenčnost podjetij ter MSP (COSME) in programa Obzorje 2020.

2. ustanovitev sklada skladov v okviru lastniškega finančnega instrumenta EU, da se skladom tveganega kapitala zagotovi kapital za financiranje naložb v več kot eni državi članici. K udeležbi v tem skladu bodo povabljene nacionalne javne finančne institucije kot tudi zasebni vlagatelji.

Skupina EIB bo še naprej spodbujala rast MSP z raznovrstnimi lastniškimi proizvodi, zlasti v okviru razširjenega mandata EIB za tvegani kapital. Razvito bo nadalje sodelovanje med skupino EIB in Evropsko komisijo, vključno s sporazumi o delitvi tveganja, da se olajša zbiranje dodatnih javnih in zasebnih sredstev.

5. DRUGI UKREPI ZA IZBOLŠANJE OKOLJA ZA MSP

5.1.1. Boljše informacije za MSP

MSP bi imela velike koristi, če bi imela lažji dostop do informacij na lokalni in regionalni ravni. Zato so organi držav članic pozvani, da izboljšajo dostop MSP do različnih nacionalnih in regionalnih virov financiranja in pri tem ocenijo možnost uvedbe enotne nacionalne spletne podatkovne zbirke o virih financiranja na podlagi dobrih praks.

Evropska komisija in skupina EIB bodo v sodelovanju s finančnimi posredniki razširili dostop MSP do informacij o različnih finančnih instrumentih EU in posojilnem instrumentu za MSP. Tudi informacije za ponudnike, vključno za manjše banke, bodo izboljšane. Zmanjšano naj bi bilo tudi upravno breme in razširjen obseg jezikov.

Banke in druge finančne institucije so pozvane, da stranke obvestijo o alternativnih finančnih instrumentih ter aktivno podprejo mrežo mentorjev, svetovalcev in poslovnih angelov.

Komisija bo:

1. okrepila zmogljivosti evropske podjetniške mreže za finančno svetovanje, da se MSP z dopolnitvijo obstoječih nacionalnih struktur obveščanja zagotovijo boljše informacije o različnih virih financiranja.

2. zagotovila, da bodo vse informacije o financiranju s strani EU združene in na voljo prek enotnega, večjezičnega spletnega portala, ki bo zajemal različne vire financiranja s strani EU za MSP.

Banke in drugi finančni posredniki so napovedali, da bodo med svojimi člani spodbujali ukrepe, s katerimi bodo izboljšali informacije o finančnih instrumentih EU in nepovratnih sredstvih za MSP.

5.1.2. *Boljše spremljanje posojilnega trga MSP*

Trenutno statističnih podatkov o posojilih MSP ni na voljo. Iz razpoložljivih približkov, kot so posojila pod 1 milijonom EUR ali pod 250 000 EUR, je razvidno, da se približno 20 %³² vseh novih posojil v evroobmočju zagotovi MSP.

Boljše spremljanje posojilnega trga MSP bi omogočilo boljše in bolj na dokazih temelječe oblikovanje politik. Pripomoglo bi tudi k ocenjevanju učinka ukrepov v podporo financiranju MSP in novih kapitalskih zahtev za kreditne institucije.

Komisija bo sodelovala z združenji bank in se posvetovala z drugimi zadevnimi institucijami (ECB, EBA), da bi izboljšala analitični okvir za posojila MSP ter tako zagotovila večjo primerljivost in bolj usklajeno metodiko.

5.1.3. *Spodbujanje kvalitativnih bonitetnih ocen*

Kvalitativni kazalniki uspešnosti, tj. dosednji rezultati podjetja, konkurenčni položaj družbe na trgu in druga nematerialna sredstva, so bistveni za dopolnitev standardne ocene MSP.

Evropske banke že zahtevajo izpolnitev kvalitativnih vprašalnikov. Vendar pa se take informacije ne prenesejo takoj v statistične modele, poleg tega pa se pri večini modelov pri prenosu kvalitativnih podatkov v kvantitativne modele informacije izgubijo.

Poleg tega lahko MSP v skladu z veljavnimi določbami od bank zahtevajo informacije o bonitetni oceni in rezultatih³³. Pomembno je, da se te določbe izvajajo v celoti tudi v praksi.

Komisija bo spodbujala izmenjavo dobrih praks ter bančni sektor in združenja MSP poziva, da spodbujajo uporabo kvalitativnih bonitetnih ocen kot dopolnila k standardni kvantitativni oceni kreditne sposobnosti MSP.

5.1.4. *Spodbujanje dejavnosti „poslovnih angelov“ in čezmejnih naložb*

Poslovni angeli imajo tako izkušnje na področju financiranja kot tudi na področju vodenja, kar povečuje verjetnost preživetja novoustanovljenih podjetij. Pri novoustanovljenih podjetjih so za družino in prijatelji pogosto največji vir zunanjega financiranja. Zaradi njihovega neformalnega značaja je njihove dejavnosti težko meriti.

Komisija bo preučila evropski trg poslovnih angelov in druge obveščene trge ter ideje, s katerimi bi ta trg spodbudila s programi za spodbujanje naložb in

³² Statistika o obrestnih merah ECB MFI, nova posojila v evroobmočju za nefinančne družbe, povprečje za obdobje 2010–2011.

³³ Člen 145(4) direktive o kapitalskih zahtevah in člen 418(4) predlagane uredbe o kapitalskih zahtevah.

pripravljenosti do naložb, potencialne skupine vlagateljev spodbudila, da postanejo poslovni angeli ter vzpostavila zmogljivosti za vodje mrež poslovnih angelov.

Leta 2011 je skupina EIB mandat za tvegani kapital povečala na 5 milijard EUR in njegovo področje uporabe razširila na skupne naložbe s poslovnimi angeli.

Komisija bo:

1. nadalje spodbujala skupne naložbe s poslovnimi angeli v različnih oblikah sodelovanja z EIF in državami članicami v okviru možnosti, ki jih zagotavljajo strukturni skladi.

2. preučila ukrepe, s katerimi bi lahko na podlagi predlogov strokovne skupine iz leta 2012 nadalje razvila čezmejno usklajenost podjetij in vlagateljev, zlasti poslovnih angelov.

3. izboljšala usklajenost ponudb in zahtev za tvegani kapital v okviru evropske podjetniške mreže.

5.1.5. Boljše informacije o dostopu MSP do kapitalskih trgov

Potrebni so obsežni ukrepi, da se ustvari ugodnejše okolje za MSP, ki iščejo kapital za rast, pri čemer mora biti glavni poudarek na načinih, kako pritegniti večji krog vlagateljev in zmanjšati stroške kapitala MSP. Treba je izboljšati informacije o prednostih in stroških listinjenja za srednje velika podjetja. Komisija bo preučila, kako bi lahko izboljšala dostop MSP do trga obveznic in listinjenja. Skupaj z zainteresiranimi stranmi v Finančnem forumu za MSP bo tudi v prihodnosti prispevala³⁴ k informativnim kampanjam in pripravila informativni vodnik za družbe, ki se želijo uvrstiti na borzo. Izvajala bo promocijske dejavnosti, kot je npr. nagrada za najboljše na borzi uvrščeni MSP leta.

Zainteresirane strani in zlasti borze poziva, naj MSP bolje obveščajo o prednostih kotiranja in načinih uvrščanja na borzo.

Komisija bo spodbujala ustanovitev neodvisnega inštituta za analize in raziskave o srednje velikih borznih podjetjih ter tako povečala zanimanje vlagateljev za ta segment.

5.1.6. Usklajevanje in izvajanje politike

Komisija si bo še naprej v okviru Finančnega foruma za MSP prizadevala za razvoj novih strategij, s katerimi bi poenostavila dostop MSP do finančnih sredstev. Da se izboljša uspešnost evropskega finančnega sistema, se moramo drug od drugega učiti. Več držav članic je z gospodarskimi združenji, bankami in drugimi finančnimi institucijami že ustanovilo nacionalne finančne forume za MSP, ki iščejo praktične rešitve za boljši dostop do financiranja.

Nacionalne izkušnje so zlasti pomembne pri praksah in postopkih posojanja. Različne države članice so sprejele vrsto ukrepov, s katerimi želijo povečati

³⁴ Med leti 2008–2010 so bili v vseh glavnih mestih EU organizirani „Finančni dnevi EU za MSP“ o sredstvih za MSP.

preglednost postopkov posojanja, vključno s povratnimi informacijami za MSP ob zavrnitvi posojila.

Nekatere države članice so uvedle nacionalne kodekse posojanja ali posojilne mediatorje, da bi odpravile informacijske asimetrije pri ocenjevanju tveganja MSP in izboljšale podeljevanje posojil. Nekatere države članice so direktivo o potrošniških kreditih razširile na mala podjetja. Čeprav ti različni modeli odražajo različne nacionalne okoliščine, je njihovo delovanje na splošno še vedno mogoče izboljšati.

Komisija spodbuja:

države članice in interesna združenja, da ustanovijo nacionalne finančne forume za MSP, ki bodo iskali rešitve za boljši dostop do financiranja.

Banke, druge finančne institucije in združenja MSP, da uvedejo nacionalne kodekse ravnanja in smernice, s katerimi bodo izboljšali preglednost pri posojanju, ter po potrebi podprejo kreditno mediacijo.

Komisija namerava leta 2012 pregledati trenutne prakse posojanja, vključno z mehanizmom za preglednost.

Na podlagi tega pregleda bo Komisija preučila morebitne regulativne ukrepe, s katerimi bo spodbudila odgovorno in pregledno posojanje MSP.

6. SKLEPNE UGOTOVITVE

MSP bodo vir rasti in delovnih mest v Evropi samo, če bodo imela boljši dostop do financiranja. Kratkoročno to pomeni, da je treba stabilizirati finančne trge in okrepiti banke ter hkrati nadalje zagotoviti kreditni tok do MSP.

Srednjeročno namerava Komisija bistveno izboljšati regulativno okolje za MSP, spodbujati enotni trg tveganega kapitala, izboljšati kapitalske trge ter zmanjšati stroške in breme za MSP. Komisija namerava okrepiti svoje jamstvene instrumente in instrumente tveganega kapitala ter tako dopolniti prizadevanja EIB in držav članic. Navsezadnje namerava izboljšati tudi informacije za MSP in o MSP ter tako izboljšati dostop do finančnih instrumentov, zmanjšati informacijsko vrzel MSP pri dostopu do financiranja ter poenostaviti njihov dostop do kapitalskih trgov.

Da bi lahko izboljšale dostop MSP do financiranja, morajo EU in države članice pri tem med seboj sodelovati. Komisija z ukrepi akcijskega načrta pri tem prispeva svoj del ter bo sodelovala z državami članicami, finančnim sektorjem in združenji MSP, da bi zagotovila, da bodo ukrepi obrodili sadove in podprli okrevanje gospodarstva.